

K to 12 BASIC EDUCATION CURRICULUM

BAITANG 3

Pamantayan Para sa Baitang 3	Naipamamalas ng mag-aaral ang pag-unawa sa mga gawain na nagpapakita ng pagpapahalaga tungo sa maayos at masayang pamumuhay na may mapanagutang pagkilos at pagpapasiya para sa sarili, kapwa, pamayanan, bansa at Diyos.
-------------------------------------	---

BATAYANG PAGPAPAHALAGA/ MGA KAUGNAY NA PAGPAPAHALAGA	PAMANTAYANG PANGNILALAMAN <i>(Content Standard)</i>	PAMANTAYAN SA PAGGANAP <i>(Performance Standard)</i>	PAMANTAYAN SA PAGKATUTO <i>(Learning Competencies)</i>	CODE	LEARNING MATERIALS
I. Tungkulin Ko Sa Aking Sarili at Pamilya – Unang Markahan					
1. Pagpapahalaga sa Sarili (Self-Esteem)	Naipamamalas ang pag-unawa sa kahalagahan ng sariling kakayahan, pagkakaroon ng tiwala, pangangalaga at pag-iingat sa sarili tungo sa kabutihan at kaayusan ng pamilya at pamayanan	Naipakikita ang natatanging kakayahan sa iba't ibang pamamaraan nang may tiwala, katapatan at katatagan ng loob	1. Nakatutukoy ng natatanging kakayahan Hal. talentong ibinigay ng Diyos	EsP3PKP-Ia – 13	<ol style="list-style-type: none"> 1. MISOSA 4 Pagbabahagi nang Sariling Kakayahan. 2. MISOSA 5 Mga Samahan Ayon sa Hilig o Interes. 3. Wastong Pag-uugali sa Makabagong Panahon 3. 1997. pp. 50-62.* 4. Kagandahang Asal at Wastong Pag-uugali 3. 1998. pp. 51-57.* 5. GMRC 3. 1998. pp. 62-65.* 6. Ulirang Mag-aaral: Makadiyos, Makabayan 3. 1997. pp. 36-39.* 7. Magandang Asal 2. 2000. pp. 63-67.* 8. Magandang Asal 3. 2000. pp. 62-69.*

K to 12 BASIC EDUCATION CURRICULUM

BATAYANG PAGPAPAHALAGA/ MGA KAUGNAY NA PAGPAPAHALAGA	PAMANTAYANG PANGNILALAMAN (Content Standard)	PAMANTAYAN SA PAGGANAP (Performance Standard)	PAMANTAYAN SA PAGKATUTO (Learning Competencies)	CODE	LEARNING MATERIALS
2. Pagtitiwala sa Sarili (Confidence)			2. Nakapagpapakita ng mga natatanging kakayahan nang may pagtitiwala sa sarili	EsP3PKP- Ia – 14	<ol style="list-style-type: none"> 1. MISOSA 4 Pagbabahagi nang Sariling Kakayahan. 2. MISOSA 4 Napaglalaban ang Sariling Kahinaan; Napaglalabanan ang Takot sa Paghaharap sa Tao. 3. MISOSA 5 Pagtitiwala sa Sarili. 4. Wastong Pag-uugali sa Makabagong Panahon 3. 1998. pp. 50-62.* 5. Kagandahang Asal at Wastong Pag-uugali 3. 1998. pp. 51-57.* 6. Wastong Pag-uugali sa Makabagong Panahon (Manwal ng Guro) 3. 1997. pp. 37-42.* 7. Ulirang Mag-aaral: Makadiyos, Makabayan 3. 1997. pp. 36-39,

K to 12 BASIC EDUCATION CURRICULUM

BATAYANG PAGPAPAHALAGA/ MGA KAUGNAY NA PAGPAPAHALAGA	PAMANTAYANG PANGNILALAMAN (Content Standard)	PAMANTAYAN SA PAGGANAP (Performance Standard)	PAMANTAYAN SA PAGKATUTO (Learning Competencies)	CODE	LEARNING MATERIALS
					43-49.* 8. GMRC 3. 1998. pp. 62-70.* 9. Magandang Asal 2. 2000. pp. 68-71.* 10. Magandang Asal 3. 2000. pp. 62-69.*
3. Katatagan ng loob (Fortitude)			3. Napahahalagahan ang kakayahan sa paggawa	EsP3PKP-Ib 15	1. MISOSA 4. Paggawa nang may Mataas na Kalidad. 2. Kagandahang Asal at Wastong Pag-uugali 3. 1998. pp. 179-187.*
3. Katatagan ng loob (Fortitude)			4. Nakatutukoy ng mga damdamin na nagpapamalas ng katatagan ng kalooban	EsP3PKP-Ic – 16	MISOSA 4 Napaglalabanan ang Sariling Kahinaan.
3. Katatagan ng loob (Fortitude)			5. Napahahalagahan ang pagkilala sa kayang gawin ng mag-aaral na sumusukat sa kanyang katatagan ng loob tulad ng: 5.1. pagtanggap sa puna ng ibang tao sa mga hindi magandang gawa, kilos, at gawi 5.2. pagbabago ayon sa nararapat na resulta	EsP3PKP-Id – 17	1. MISOSA 4 Mahinahon sa Pagtanggap man ng Puna. 2. MISOSA 5 Ang Kaalamang Mali, Ituwid! 3. Kagandahang Asal at Wastong Pag-uugali 3. 1998. pp. 188-193.* 4. Basic Literacy Learning Material. BALS. 2005. Ako, Kami, Tayo Sa Landas ng

K to 12 BASIC EDUCATION CURRICULUM

BATAYANG PAGPAPAHALAGA/ MGA KAUGNAY NA PAGPAPAHALAGA	PAMANTAYANG PANGNILALAMAN (Content Standard)	PAMANTAYAN SA PAGGANAP (Performance Standard)	PAMANTAYAN SA PAGKATUTO (Learning Competencies)	CODE	LEARNING MATERIALS
					Kapayapaan. Aralin 1.
<p>4. Pangangalaga sa sarili</p> <p>4.1. Mabuting kalusugan</p> <p>4.2. Pangangasiwa ng sarili</p>		<p>Naisasabuhay ang iba't ibang patunay ng pangangalaga at pag-iingat sa sarili</p>	<p>6. Nakagagawa ng mga wastong kilos at gawi sa pangangalaga ng sariling kalusugan at kaligtasan.</p>	<p>EsP3PKP- Ie – 18</p>	<p>1. PILOT MTBMLE ESP 3 pp. 4-8</p> <p>2. MISOSA 4 Pagtanggap na ang Sariling Kagamitan ay Pansariling Gamit Lamang.</p> <p>3. MISOSA 5 Mga Gawaing Pangkaligtasan sa Sarili.</p> <p>4. Kagandahang Asal at Wastong Pag-uugali 3. 1998. pp. 31-42.*</p> <p>5. Pilipino sa Ugali at Asal 2 (Batayang Aklat). 1997. pp. 36-46.*</p> <p>6. Basic Literacy Learning Materials. BALS. 2005. Kalusugan ay Kayamanan. Aralin 3.</p> <p>7. INFED Modules. BALS. Bata Bata, Maglaro Tayo.</p>

K to 12 BASIC EDUCATION CURRICULUM

BATAYANG PAGPAPAHALAGA/ MGA KAUGNAY NA PAGPAPAHALAGA	PAMANTAYANG PANGNILALAMAN (Content Standard)	PAMANTAYAN SA PAGGANAP (Performance Standard)	PAMANTAYAN SA PAGKATUTO (Learning Competencies)	CODE	LEARNING MATERIALS
			<p>7. Nakahihikayat ng kapwa na gawin ang dapat para sa sariling kalusugan at kaligtasan Hal. pagkain/inumin, kagamitan, lansangan, pakikipagkaibigan</p>	EsP3PKP- If – 19	<ol style="list-style-type: none"> 1. MISOSA 6 Mabilis na Paglalakad-Gawaing Pangkaangkupang Pisikal; Panatilihin ang Kaangkupang Pisikal. 2. PILOT MTBMLE ESP 3 pp. 8-12, 21-28. 3. MISOSA 4 Pagkain ng Wasto at Masustansiyang Pagkain. 4. MISOSA 5 Kaligtasan sa Tahanan. 5. Wastong Pag-uugali sa Makabagong Panahon 3. 1997. pp. 33-35.* 6. Basic Literacy Learning Material (BALS). 2013. Pagkain, Paano Tunawin.
			<p>8. Napatutunayan ang ibinubunga ng pangangalaga sa sariling kalusugan at kaligtasan</p> <ol style="list-style-type: none"> 8.1. maayos at malusog na pangangatawan 8.2. kaangkupang pisikal 8.3. kaligtasan sa kapahamakan 8.4. masaya at maliksing katawan 	EsP3PKP- Ig – 20	<ol style="list-style-type: none"> 1. MISOSA 4 Pagkain ng Wasto at Masustansiyang Pagkain. 2. MISOSA 5 Ang Kaayusan ay Kaligtasan. 3. MISOSA 6 Mag-

K to 12 BASIC EDUCATION CURRICULUM

BATAYANG PAGPAPAHALAGA/ MGA KAUGNAY NA PAGPAPAHALAGA	PAMANTAYANG PANGNILALAMAN (Content Standard)	PAMANTAYAN SA PAGGANAP (Performance Standard)	PAMANTAYAN SA PAGKATUTO (Learning Competencies)	CODE	LEARNING MATERIALS
					ehersisyo; Mabilis na Paglalakad – Gawaing Pangkaangkupang Pisikal. 4. PILOT MTBMLE ESP 3 pp. 8-12. 5. Kagandahang Asal at Wastong Pag-uugali 3. 1998. pp. 37-42.* 6. Basic Literacy Learning Material (BALS). 2013. Kalusugan ay Kayamanan. 7. Basic Literacy Learning Material. BALS. 2005. Wastong Nutrisyon: Kaagapay sa Pamilya at Hanapbuhay. Aralin 2.
5. Pampamilyang Pagkakabuklod (Family Solidarity / Orderliness) 5.1. Kapayapaan/ Kaayusan (Peace/		Naipakikita ang katapatan, pakikiisa at pagsunod sa mga tuntunin o anumang kasunduang itinakda ng mag-anak na may kinalaman sa kalusugan at kaligtasan tungo sa kabutihan ng lahat	9. Nakasusunod nang kusang-loob at kawilihan sa mga panuntunang itinakda ng tahanan	EsP3PKP- Ih – 21	1. MISOSA 4 Paggawa ng may Komitment; Pagpapakita ng Kasiyahan sa Paggawa. 2. PILOT MTBMLE ESP 3 pp. 29-34.

K to 12 BASIC EDUCATION CURRICULUM

BATAYANG PAGPAPAHALAGA/ MGA KAUGNAY NA PAGPAPAHALAGA	PAMANTAYANG PANGNILALAMAN <i>(Content Standard)</i>	PAMANTAYAN SA PAGGANAP <i>(Performance Standard)</i>	PAMANTAYAN SA PAGKATUTO <i>(Learning Competencies)</i>	CODE	LEARNING MATERIALS
Orderliness) 5.2. Katapatan (Honesty) 5.3. Pagkamatiyaga (Perseverance)			10. Nakasusunod sa mga pamantayan/tuntunin ng mag-anak	EsP3PKP- Ii – 22	1. PILOT MTBMLE ESP 3 pp. 34-39. 2. Pilipino sa Ugali at Asal 1 (Patnubay ng Guro). 1997. pp.145-151.*
II. Mahal Ko, Kapwa Ko - Ikalawang Markahan					
1. Pagdama at pag-unawa sa damdamin ng iba (<i>Empathy</i>) 2. Pagkamatapat (<i>Honesty/Sincerity</i>) 3. Paggalang (<i>Respect</i>) 4. Kabutihan (<i>Kindness</i>) 5. Pagkabukas-palad (<i>Generosity</i>)	Naipamamalas ang pag-unawa sa kahalagahan ng pakikipagkapwa- <i>tao</i>	Naisasabuhay nang palagian ang mga makabuluhang gawain tungo sa kabutihan ng kapwa 1. pagmamalasakit sa kapwa 2. pagiging matapat sa kapwa 3. pantay-pantay na pagtingin	11. Nakapagpapadama ng malasakit sa kapwa na may karamdaman sa pamamagitan ng mga simpleng gawain 11.1. pagtulong at pag-aalaga 11.2. pagdalaw, pag-aliw at pagdadala ng pagkain o anumang bagay na kailangan 12. Nakapagpapakita ng malasakit sa may mga kapansanan sa pamamagitan ng: 12.1. pagbibigay ng simpleng tulong sa	EsP3P- Iia- b – 14	1. PILOT MTBMLE ESP 3 pp. 50-54, 56-59. 2. Kagandahang Asal at Wastong Pag-uugali 3. 1998. pp. 149-162.* 3. Magandang Asal 3. 2000. pp. 124-138.* 4. Ulingang Mag-aaral: Makadiyos, Makabayan 3. 1997. pp. 147-150, 154-161.* 5. Wastong Pag-uugali sa Makabagong Panahon 3. 1997. pp. 138-151.* 6. Basic Literacy Learning Material. BALS. 2005. Ang Aming mga Gawain. Aralin 4.
				EsP3P- Iic- e – 15	1. PILOT MTBMLE ESP 3 pp. 59-69. 2. Wastong Pag-

K to 12 BASIC EDUCATION CURRICULUM

BATAYANG PAGPAPAHALAGA/ MGA KAUGNAY NA PAGPAPAHALAGA	PAMANTAYANG PANGNILALAMAN (Content Standard)	PAMANTAYAN SA PAGGANAP (Performance Standard)	PAMANTAYAN SA PAGKATUTO (Learning Competencies)	CODE	LEARNING MATERIALS
			kanilang pangangailangan 12.2. pagbibigay ng pagkakataon upang sumali at lumahok sa mga palaro o larangan ng isport at iba pang programang pampaaralan 12.3. pagbibigay ng pagkakataon upang sumali at lumahok sa mga palaro at iba pang paligsahan sa pamayanan		uugali sa Makabagong Panahon 3. 1997. pp. 139-153.* 3. Magandang Asal 3. 2000. pp. 124-130, 135-138.* 4. Basic Literacy Learning Material. BALS. 2005. Kaya Mo, Kaya Ko rin. Aralin 1-3.
			13. Naisasaalang-alang ang katayuan/ kalagayan/ pangkat etnikong kinabibilangan ng kapwa bata sa pamamagitan ng: 13.1. pagbabahagi ng pagkain, laruan, damit, gamit at iba pa	EsP3P- IIf-g -16	PILOT MTBMLE ESP 3 pp. 69-79.
			14. Nakapagpapakita nang may kasiyahan sa pakikiisa sa mga gawaing pambata Hal. paglalaro programa sa paaralan (paligsahan, pagdiriwang at iba pa)	EsP3P- IIh-i - 17	1. PILOT MTBMLE ESP 3 pp. 82-94. 2. MISOSA 4 Sumusunod sa Tuntunin ng Laro; Pagtanggap sa Pagkapanalo o Pagkatalo; Naipapakita ang Pagiging Isport. 3. Wastong Pag-uugali sa Makabagong Panahon 3. 1997. pp. 35-48, 120-122.* 4. Kagandahang Asal at Wastong

K to 12 BASIC EDUCATION CURRICULUM

BATAYANG PAGPAPAHALAGA/ MGA KAUGNAY NA PAGPAPAHALAGA	PAMANTAYANG PANGNILALAMAN <i>(Content Standard)</i>	PAMANTAYAN SA PAGGANAP <i>(Performance Standard)</i>	PAMANTAYAN SA PAGKATUTO <i>(Learning Competencies)</i>	CODE	LEARNING MATERIALS
					Pag-uugali 3. 1997. pp. 31-36.* 5. GMRC 3. 1998. pp. 38-52.*
III. Para Sa Kabutihan ng Lahat, Sumunod Tayo – Ikatlong Markahan					
1. Pagmamahal sa Bansa 1.1. Pagmamahal sa mga kaugaliang Pilipino 1.2. Pagkamasunurin (<i>Obedience</i>)	Naipamamalas ang pag-unawa sa kahalagahan ng pananatili ng mga natatanging kaugaliang Pilipino kaalinsabay ng pagsunod sa mga tuntunin at batas na may kaugnayan sa kalikasan at pamayanan	Naipagmamalaki ang mga magagandang kaugaliang Pilipino sa iba't ibang pagkakataon	15. Nakapagpapakita ng mga kaugaliang Pilipino tulad ng: 15.1. pagmamano 15.2. paggamit ng "po" at "opo" 15.3. pagsunod sa tamang tagubilin ng mga nakatatanda	EsP3PPP-IIIa-b – 14	1. MISOSA 4 Pagmamahal sa Matatanda. 2. PILOT MTBMLE ESP 3 pp. 95-107 3. Kagandahang Asal at Wastong Pag-uugali 3. 1998. pp. 136-141.* 4. Wastong Pag-uugali sa Makabagong Panahon 3. 1997. pp. 175-177.* 5. Ulirang Mag-aaral: Makadiyos, Makabayan 3. 1997. pp.190-196.* 6. GMRC 3. 1998. pp. 213-217.* 7. Uliran 3. 2000. pp. 215-228.*
			16. Nakapagpapahayag na isang tanda ng mabuting pag-uugali ng Pilipino ang pagsunod sa tuntunin ng pamayanan		EsP3PPP-IIIc-d– 15

K to 12 BASIC EDUCATION CURRICULUM

BATAYANG PAGPAPAHALAGA/ MGA KAUGNAY NA PAGPAPAHALAGA	PAMANTAYANG PANGNILALAMAN (Content Standard)	PAMANTAYAN SA PAGGANAP (Performance Standard)	PAMANTAYAN SA PAGKATUTO (Learning Competencies)	CODE	LEARNING MATERIALS
					Pag-uugali sa Makabagong Panahon 3. 1997. pp. 66-68.* 4. GMRC 3. 1998. pp. 71-75.* 5. Magandang Asal 3. 2000. pp. 118-123.* 6. Basic Literacy Learning Material. BALS. 2005. Sa Ating Mga Kamay, Tungkulin ay Nakasalalay. Aralin 1-3.
2. Likas-kayang Pag-unlad (Sustainable Development) 2.1. Kalinisan at Kaayusan (Cleanliness and Orderliness)		Naipamamalas ang pagiging masunurin sa mga itinakdang alituntunin, patakaran at batas para sa malinis, ligtas at maayos na pamayanan	17. Nakapagpapanatili ng malinis at ligtas na pamayanan sa pamamagitan ng: 17.1. paglilinis at pakikiisa sa gawaing pantahanan at pangkapaligiran 17.2. wastong pagtatapon ng basura 17.3. palagiang pakikilahok sa proyekto ng pamayanan na may kinalaman sa kapaligiran	EsP3PPP- IIIe-g – 16	1. FL-EP. Grade 3. Aralin 1. p. 52. 2. MISOSA 4 Hindi Pagtatapon ng Basura sa Bakuran ng Iba; Pagtulong sa Kalinisan ng Kapaligiran; Tapat Mo, Linis Mo Para sa Kaayusan at Kalinisan ng Kapaligiran. 3. PILOT MTBMLE ESP 3 pp.107-113. 4. MISOSA 5 Pagiging Maayos at Malinis sa Pook Pampubiko. 5. Wastong Pag-uugali sa

K to 12 BASIC EDUCATION CURRICULUM

BATAYANG PAGPAPAHALAGA/ MGA KAUGNAY NA PAGPAPAHALAGA	PAMANTAYANG PANGNILALAMAN (Content Standard)	PAMANTAYAN SA PAGGANAP (Performance Standard)	PAMANTAYAN SA PAGKATUTO (Learning Competencies)	CODE	LEARNING MATERIALS
					<p>Makabagong Panahon 3. 1997. pp. 2-5, 18-26, 66-69.*</p> <p>6. Wastong Pag-uugali sa Makabagong Panahon (GMRC-TM) 3. 1997. pp. 13-24.*</p> <p>7. Ulirang Mag-aaral: Makadiyos, Makabayan 3. 1997. pp. 9-14.*</p> <p>8. GMRC 3. 1998. pp. 18-27.*</p> <p>9. Basic Literacy Learning Material. BALS. 2005. Pagsasarili. Aralin 3.</p>
			<p>18. Nakasusunod sa mga tuntuning may kinalaman sa kaligtasan tulad ng mga babala at batas trapiko</p> <p>18.1. pagsakay/pagbaba sa takdang lugar</p>	<p>EsP3PPP-IIIh – 17</p>	<p>1. PILOT MTBMLE ESP 3 pp. 136-143.</p> <p>2. Kagandahang Asal at Wastong Pag-uugali 3. 1998. pp. 71-76.*</p> <p>3. Wastong Pag-uugali sa Makabagong Panahon GMRC 3 (Manwal ng Guro). 1997. pp. 56-58.*</p> <p>4. Wastong</p>

K to 12 BASIC EDUCATION CURRICULUM

BATAYANG PAGPAPAHALAGA/ MGA KAUGNAY NA PAGPAPAHALAGA	PAMANTAYANG PANGNILALAMAN (Content Standard)	PAMANTAYAN SA PAGGANAP (Performance Standard)	PAMANTAYAN SA PAGKATUTO (Learning Competencies)	CODE	LEARNING MATERIALS
					Pag-uugali at Asal sa Makabagong Panahon 3. 1999. pp. 78-85.* 5. Uliran 3. 2000. pp. 137-140.* 6. Magandang Asal 3. 2000. pp. 92-99.* 7. Ulirang Mag-aaral: Makadiyos, Makabayan 3. 1997. pp. 59-63.* 8. GMRC 3. 1998. pp. 82-87.* 9. Road Safety Education Modules: Edukasyong Pagpapakatao, pp. 19-22.
3. Pamamahala sa Panganib ng Sakuna (Disaster Risk Management) 3.1. Pakikiangkop sa Oras ng Pangangailanga (Resiliency) 3.2. Pagiging Handa sa Kaligtasan			19. Nakapagpapanatili ng ligtas na pamayanan sa pamamagitan ng pagiging handa sa sakuna o kalamidad	EsP3PPP-IIIi – 18	1. Instructional Manager’s Guide for Radio-Based Instruction (RBI) Program. 2009. Episode 49. 2. Basic Literacy Learning Material. BALS. 2005. Saklolo! Aralin 1-3. 3. Basic Literacy Learning Material. BALS. 2005. Mitsa ng Buhay, Mga

K to 12 BASIC EDUCATION CURRICULUM

BATAYANG PAGPAPAHALAGA/ MGA KAUGNAY NA PAGPAPAHALAGA	PAMANTAYANG PANGNILALAMAN (Content Standard)	PAMANTAYAN SA PAGGANAP (Performance Standard)	PAMANTAYAN SA PAGKATUTO (Learning Competencies)	CODE	LEARNING MATERIALS
					Kalamidad na Gawa ng Tao. 4. ALS Accreditation and Equivalency Learning Material. BALS. 2013. First Aid: A Necessity.
IV. Paggawa nang Mabuti, Kinalulugdan ng Diyos – Ikaapat na Markahan					
<ol style="list-style-type: none"> 1. Pananalig sa Diyos (Faith) 2. Pag-asa (Hope) 3. Pagkakawanggawa (Charity) 4. Ispiritwalidad (Spirituality) 	<p>Naipamamalas ang pag-unawa sa kahalagahan ng pananalig sa Diyos, paggalang sa sariling paniniwala at paniniwala sa iba hinggil sa Diyos, pagkakaroon ng pag-asa at pagmamahal bilang isang nilikha</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Naisabubuhay ang paggalang sa paniniwala ng iba tungkol sa Diyos 2. Naipakikita ang pagmamahal sa Diyos at sa lahat ng Kanyang nilikha kaakibat ang pag-asa 	<p>20. Nakapagpapakita ng pananalig sa Diyos</p> <hr/> <p>21. Nakapagpapakita ng paggalang sa paniniwala ng iba tungkol sa Diyos</p>	<p>EsP3PD-IVa- 7</p> <hr/> <p>EsP3PD-IVb-8</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wastong Pag-uugali sa Makabagong Panahon 3. 1999. pp. 88-91.* 2. Ulihan 3. 2000. pp. 141-143.* 3. BALS Video. I’m Proud to be a Filipino. Trust God. <hr/> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wastong Pag-uugali sa Makabagong Panahon 3. 1997. pp. 88-100.* 2. Kagandahang Asal at Wastong Pag-uugali 3. 1998. pp. 91-96.* 3. Ulihan 3. 2000. pp. 153-158.* 4. Magandang Asal 3. 2000. pp. 100-110.* 5. PRODED: Heograpiya/Kasaysayan/Sibika V:

K to 12 BASIC EDUCATION CURRICULUM

BATAYANG PAGPAPAHALAGA/ MGA KAUGNAY NA PAGPAPAHALAGA	PAMANTAYANG PANGNILALAMAN (Content Standard)	PAMANTAYAN SA PAGGANAP (Performance Standard)	PAMANTAYAN SA PAGKATUTO (Learning Competencies)	CODE	LEARNING MATERIALS
					Pananampalataya ng mga Unang Pilipino. 2003 6. PRODED: Heograpiya/Kasaysayan/Sibika V: Relihiyon at Edukasyon sa Panahon ng Amerikano. 2003. 7. NFE Accreditation and Equivalency Learning Material. 2001. Mga Pangunahing Relihiyon sa Buong Mundo 8. Basic Literacy Learning Material. BALS. 2005. Ako, Kami, Tayo Sa Landas ng Kapayapaan. Aralin 3. 9. Basic Literacy Learning Material. BALS. 2005. Bagong Sibol. Aralin 1. 10. BALS Video. Igalang ang Relihiyon ng Iba. Igalang Natin.
			22. Naipamamalas ang pagmamahal sa lahat ng nilikha ng Diyos at kanyang mga biyaya sa pamamagitan ng:	EsP3PD-IVc-i- 9	1. MISOSA 4 Kapwa Ko, Mahal Ko 2. Kagandahang Asal

K to 12 BASIC EDUCATION CURRICULUM

BATAYANG PAGPAPAHALAGA/ MGA KAUGNAY NA PAGPAPAHALAGA	PAMANTAYANG PANGNILALAMAN <i>(Content Standard)</i>	PAMANTAYAN SA PAGGANAP <i>(Performance Standard)</i>	PAMANTAYAN SA PAGKATUTO <i>(Learning Competencies)</i>	CODE	LEARNING MATERIALS
			22.1. pagpapakita ng kahalagahan ng pag-asa para makamit ang tagumpay 22.2. pagpapakita at pagpapadama ng kahalagahan ng pagbibigay ng pag-asa sa iba 22.3. pagpapakita ng suporta sa mga kaibigan o pagiging mabuting kaibigan 22.4. pagpapakita ng kabutihan at katuwiran 22.5. pagtulong sa mga nangangailangan 22.6. pag-iingat at pangangalaga sa kalikasan		at Wastong Pag-uugali 3. 1998. pp. 149-162, 211-217.* 3. FL-EP Grade 6. pp. 132-134. 4. Basic Literacy Learning Material. BALS. 2005. Kapaligiran: Pahalagahan. Pagyamanin. Aralin 1-2. 5. BALS Video. Taking Care of Our Aquatic Resources. Water Adventure.

K to 12 BASIC EDUCATION CURRICULUM

GLOSARI

antas ng kabuhayan	pang-ekonomiyang katayuan
dedikasyon	pag-uukol, pag-aalay, paghahandog ng oras o panahon, talino o anumang kakayahan para maisakatuparan ang isang gawain
dignidad	pagiging kagalang-galang, may dangal at karangalan bilang isang tao
disaster risk management	pangangasiwa ng paghahanda sa kapahamakan sa panahon ng kalamidad
etiko sa paggawa	wastong pamantayan sa paggawa
experiential learning	karanasan sa pagkatuto
kaisipang/kamalayang pampamuhunan (entrepreneurial spirit)	may kaalaman sa mga gawaing makadaragdag sa kabuhayan gaya ng pangangapital
kamalayan (awareness)	pagkakaroon ng kaalaman sa anumang bagay
kamalayang pansibiko (civic consciousness)	pagkakaroon ng kaalaman sa mga gawaing may kaugnayan sa pagpapabuti ng pamayanan o bansa
karapatang pantao	mga karapatang o bagay na dapat matamasa ng isang mamamayan
kasambahay	kasama sa bahay o kapamilya kadalasan
katatagan ng loob (fortitude)	mapanindigan
likas-kayang pag-unlad (sustainable development)	tamang paggamit at pangangasiwa sa mga likas yaman at pag-iingat sa mga ito para sa pangangailangan ng susunod na henerasyon
magiliw	malambing / malapit sa ...
makabuluhan	mahalaga , may pakinabang
makamtam	matamo/ makuha
mapanagutan (responsibility/ accountability)	alam na may dapat gawin o kayang magawa nang may komitment
mapanuring pag-iisip (critical thinking)	may kakayahang magsuri at mapag-aralan muna ang isang bagay bago magpasiya
mapagbantay (vigilant)	palaging handa, listo, maingat, mapagmatyag, pagiging matapang humarap o magsabi ng anuman para sa ikauunlad o ikabubuti

K to 12 BASIC EDUCATION CURRICULUM

GLOSARI

masinop	matipid
masusi at matalinong pagpapasiya	ginamit ang mga pamanatyan sa wastong pagpapasiya bago magdesisyon
mataimtim	pormal at malalim na pagninilay
matalino/responsableng mamimili	mahusay na mamimili na ginagamit ang mga pamantayan sa pamimili at hindi napaloloko sa anumang bibilhin
mulat	nagising o natutuhan mula sa ...
nilikha ng Diyos	nilalang ng panginoon gaya ng kalikasan
pag-iimpok at matalinong pamamahala ng resources	edukasyon o kaalaman sa pagsasanib ng pagtitipid habang napamamahalaan ang anumang yaman (likas man o gawa ng tao at puhunan)
pagiging produktibo	pagiging kapakipakinabang – laging may nagagawa na ayon sa pinagkasunduan
Pagkabukas-isipan	mabuting pagtanggap ng anumang mungakahi o puna na makatutulong sa anumang gawain para sa ikabubuti nito
pagkabukas-palad	tumutulong nang walang alinlangan sa mga nangangailangan anumang panahon kalamidad o ...
pagkakaroon ng disiplina	maayos na pagkilos na naayon sa pamantayan ng lipunang ginagalawan
pagkamaabagin	pagkamaawain
pagkamahinahon	nakapagtitimpi sa lahat ng pagkakataon, hindi agad-agad nagagalit o nabibigla
pagkamasigasig	mapagpursigi o sinisikap gawin ang lahat ng makakaya
pagkamatapat	ipinakikita ang pagiging totoo at hindi nagsisinungaing ; naniniwla sa katotohanan
pagkatao	tunay na bumubuo sa pagiging isang nilalang bunga ng pakikipagkapwa o pakikisalamuha sa iba na naipakikita sa pagkilos, pagsasalita at pag-aksyon sa isang sitwasyon
paglinang	pagpapaunlad
pagmamahal sa kapwa/pagdama sa damdamin ng iba	pagpapakita at paggawa ng mabuti sa kapwa at pakikiramay sa kapwa . hal. kung malungkot , kung masaya
pagmamahal sa katotohanan	pinaniniwalaan at pinaninindigan ang lahat ng bagay batay sa tolong pangyayari o nangyayari at may ebidensya
pagpapamalas	pagpapakita

K to 12 BASIC EDUCATION CURRICULUM

GLOSARI

pagpaparaya	inuuna ang kapakanan ng iba kaysa sarili
pagtitiwala sa sarili	aktibo, magiting na naipadarama ang damdamin, talento o kakayahan nang hindi nangingimi o nahihiya
pakikiangkop sa oras ng pangangailangan	kayang tumugon sa gitna ng mga hamon o problema sa ibat ibang pagkakataon
pakikibahagi sa pandaigdigang pagkakaisa	pagtugon sa pangangailangan di lamang ng sariling bansa kundi ng buong daigdig
pakikisalamuha	pakikipag-ugnayan , paglahok sa mga gawain ng iba ng may kasanayang makiangkop
pampublikong kagamitan	mga gamit para sa lahat na maaaring gamitin nang walang bayad
pananakot, pang-aapi	ang pananakit ng kapwa bata pisikal man o berbal ay isang anyo ng bullying, ang “bullying”, isang anyo ito ng paulit-ulit na pananakit o pang-aapi sa isang bata o tao
pananalig sa Diyos	paniniwala, pagtitiwala sa panginoon sa pamamagitan ng pagsunod sa kanyang mga kautusan para sa ibubuti ng lahat
pangangasiwa	pamamahala
pangkat-etniko	pangkat o grupo ng mga tao sa ibat ibang pamayanan na bumubuo sa bansa gaya ng mga Tagalog, Manobo, Ifugao
paninindigan sa kabutihan	ipinaglalaman kung ano ang tama at mabuti
positibong pagkilala sa sarili	magandang pagtingin at pagkakilala sa sarili na maaaring ipagmalaki at ibahagi sa kapwa
responsableng tagapangalaga ng kapaligiran	may komitment sa pangangasiwa ng kapaligiran para sa likas-tuluyang pag-unlad
sensitibo	nararamdaman ang pangangailangan o kailangang tugunan
talino	potensyal o natatanging kaalaman o kasanayan
tinatamasa	nakukuha , nagagawa

K to 12 BASIC EDUCATION CURRICULUM

CODE BOOK LEGEND

Sample: EsP10PB-IIIg-12.1

LEGEND		SAMPLE	
First Entry	Learning Area and Strand/ Subject or Specialization	Edukasyon sa Pagpapakatao	EsP 10
	Grade Level	Baitang 10	
Uppercase Letter/s	Domain/Content/Component/ Topic	Ang Pagpapahalaga at Birtud	PB
			-
Roman Numeral <i>*Zero if no specific quarter</i>	Quarter	Ikatlong Markahan	III
Lowercase Letter/s <i>*Put a hyphen (-) in between letters to indicate more than a specific week</i>	Week	Ikapitong linggo	g
			-
Arabic Number	Competency	Nakapagpapaliwanag ng kahalagahan ng pangangalaga sa kalikasan	12.1

DOMAIN/ COMPONENT	CODE
Tungkulin Ko Sa Aking Sarili at Pamilya	PKP
Mahal Ko, Kapwa Ko	P
Para Sa Kabutihan ng Lahat, Sumunod Tayo	PPP
Paggawa ng Mabuti, Kinalulugdan ng Diyos	PD
Pagkilala at Pamamahala sa mga Pagbabago sa Sarili	PS
Ang Pagkatao ng Tao	PT
Ang Pagpapahalaga at Birtud	PB
Ang Pakikipagkapwa	P
Mga Isyu sa Pakikipagkapwa	IP
Ang Papel ng Lipunan sa Tao	PL
Ang Tungkulin ng Tao sa Lipunan	TT
Mga Kaugnay na Pagpapahalaga sa Paggawa	KP
Mapanagutang Pagpapalano ng Kursong Akademiko o Teknikal-Bokasyonal, Sining at Isports, Negosyo o Hanapbuhay	PK
Ang Moral na Pagkatao	MP
Ang Makataong Kilos	MK
Ang Aking Posisyon sa mga Isyung Moral	PI

K to 12 BASIC EDUCATION CURRICULUM

REFERENCES

Borba, Michelle, *Building Moral Intelligence*, (USA: Jossey-Bass, 2001)

David, Isaacs, *Character Building, A Guide for Parents and Teachers*, (Ireland: Four Courts Press, 2001)

De Torre, Joseph M. *Social Morals The Church Speaks on Society*. 2nd ed. (Manila: Southeast Asean Science Foundation, 1987).

Department of Education, Culture and Sports, "Values Education Program Framework, The Seven Core and Corresponding Related Values," in *Values Education for the Filipino: 1997 Revised Version of the DECS Values Education Program*, (Pasig City: Department of Education, 1997)

Esteban, Esther, *Education in Values: What, Why and for Whom*, (Manila: Sinag-tala Publishers, Inc., 1989)

Landa, Jocano F., *Notion of Value Filipino Culture*, (Q.C.: Punlad Research House, 1992)

Landa, Jocano F., *Teaching Beyond Content*, (Q.C.: Great Books Trading, Inc., 1982)

Lickona, Thomas, *Stages of Moral Reasoning Raising Good Children*, (New York: Bantam Books, 1994)

Maritain, Jacques. *The Person and the Common Good*. (UK: University of Notre Dame Press, 1966).

Punzalan, Twila, *An Evaluation of the Implementation of BEC Values Integration Program*, (Manila: Philippine Normal University Center for Continuing Education and Educational Leadership, 2006).

Ramirez, Veronica, *The Six Core Moral Values*, (Philippines: University of Asia and the Pacific, 2007).

Shahani, Leticia Ramos, *A Values Handbook of the Moral Recovery Program*, (Quezon City: Vibal Publishing House, Inc., 2003).

"Thomas Aquinas on the Common Good." Accessed October 2, 2013. <http://www.hyoomik.com/aquinas/commongood.html>.